

**Aktualizovaný interní protikorupční program
Okresního soudu Plzeň – město**

rok

2016

ÚVOD

Interní protikorupční program Okresního soudu Plzeň-město (dále jen „IPP“) je dokument vycházející ze Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 (schválená usnesením vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 39, ve znění usnesení vlády ze dne 22. května 2013 č. 381, usnesení vlády ze dne 13. listopadu 2013 č. 851 a usnesení vlády ze dne 21. 12. 2015 č. 1077. Dále navazuje zejména na analytickou část a priority předchozí vládní Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, ale také vytváří podmínky pro rozšíření boje s korupcí ve stanoveném období i do dalších oblastí. **Protikorupční program je aktualizován dle Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 16. 3. 2016 č. j. 13/2015-OK-OFK/94.**

Koncepce reflektuje rovněž platné mezinárodní závazky České republiky a Aktualizovaného Resortního interního protikorupčního programu Ministerstva spravedlnosti. IPP Okresního soudu Plzeň - město byl poprvé zpracován v roce 2014 – Spr 107/2014. Tento program vnáší do řídicího a kontrolního systému v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání, takové prvky, které svým charakterem brání vzniku možného korupčního jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení.

Hlavním cílem ARIPP je i nadále ochraňovat majetek státu a minimalizovat škody, vytvářet prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci

vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a naplňováním Etického kodexu zaměstnance. V roce 2015 byla poprvé zhodnocena protikorupční činnost Okresního soudu Plzeň – město – viz Zpráva o ročním hodnocení korupčních rizik.

Katalog korupčních rizik uveřejněný na webových stránkách Okresního soudu Plzeň – město (Mapa korupčních rizik) nebude k 31. 3. 2016 aktualizován, zveřejněné znění je dostačující pro rok 2016.

Co je korupce

Lze ji charakterizovat jako zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Z hlediska společenské škodlivosti ji můžeme definovat jako zneužívání veřejných prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jako i zneužití postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé sféře. Motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na **přímé úplatkářství**. Dalšími formami korupce jsou rovněž **klientelismus** – neoficiální systém v politice založený na protekci a konexích, a **nepotismus** – systém obsazování funkcí, v němž jsou preferováni příbuzní proti ostatním, nezávidka lépe kvalifikovaným kandidátům.

Výzkumy jednoznačně potvrzují, že přes všechny individuální a skupinové iniciativy je to stát a jeho politická reprezentace, kdo musí iniciovat skutečná opatření proti korupci a musí o jejich potřebě a účelnosti přesvědčit občany.

Protikorupční politika musí brát v úvahu komplexní charakter korupce jako společenského jevu, zejména nelze korupci jednostranně zužovat na trestné činy úplatkářství.

V každém případě je třeba mít neustále na zřeteli, že korupční jednání není pouze jednání v rozporu s morálkou, ale jedná se o trestný čin, tedy jednání v rozporu se zákonem.

Cíle interního protikorupčního programu

Interní protikorupční program Okresního soudu Plzeň - město je dokument, který vychází z Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015-2017. Nastavuje řídicí a kontrolní mechanismy v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení.

Cílem interního protikorupčního programu je vytvořit prostředí odmítající korupci a dále vhodnými, průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, a to zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími zaměstnanci a naplňováním Etického kodexu zaměstnance soudu. Nedílnou součástí protikorupčního prostředí je nastavení systému pro oznámení podezření na korupci a ochrana oznamovatelů.

Interní protikorupční program by měl sloužit k včasnému rozpoznání korupčních rizik objektivně existujících či subjektivně předpokládaných v procesech, probíhajících v rámci veškeré činnosti Okresního soudu Plzeň - město. Zároveň by měl obsahovat preventivní opatření, eliminující tato korupční rizika již v zárodku. Nástrojem pro evidenci a řízení rizik a jejich minimalizaci je mapa rizik obecných a především korupčních krizí, která tvoří přílohu tohoto dokumentu. Důležitým prvkem je významnost rizika. Na rizika s vyšší mírou významnosti a vyšší pravděpodobností výskytu je třeba nastavit kontrolní mechanismy a zaměřit prověřkovou činnost. U rizik s menší mírou pravděpodobnosti výskytu musíme klást důraz na dodržování Etického kodexu, vzdělávání zaměstnanců, výběr zaměstnanců a nastavení systému pro oznamování korupce.

Hlavním cílem řízení korupčních rizik je ochránit majetek státu a minimalizovat škody. Aktivním řízením korupčních rizik by interní protikorupční program měl vnášet do řídicího systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. K tomu by měla napomáhat funkčnost kontrolních mechanismů v příslušných oblastech, **pravidelné hodnocení korupčních rizik a prověřování rizikových oblastí**.

Obecná opatření

Ke snížení rizika výskytu korupce mohou obecně přispět opatření, spočívající v dodržování právních předpisů, která lze rozdělit do následujících oblastí:

Obecně:

- důsledně dodržovat právní normy
- maximálně zprůhlednit všechny činnosti, při kterých může ke korupčnímu jednání docházet
- zavést vícestupňové rozhodování a udržovat účinný vnitřní kontrolní systém
- zavádět v rámci kapacity pravidlo čtyř očí, případně aby na každou činnost dohlíželi dva navzájem nezávislí zaměstnanci
- ze všech uskutečněných jednání přímo se týkajících rozhodování nebo postupu v níže uvedených oblastech povinně pořizovat zápisy
- dodržovat Etický kodex zaměstnance Okresního soudu Plzeň - město (soudci podle něj postupují přiměřeně zvláště s důrazem na § 79 – 83 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích).

V oblasti zadávání veřejných zakázek:

- postupovat podle ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a Instrukce MSp ze dne 17.6.2011, č.j. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
- trvale využívat monitorovací a kontrolní systém procesu zadávání veřejných zakázek
- zajistit povinné vzdělávání managementu v oblasti veřejných zakázek
- při zadávání podmínek a vyhodnocování nabídek uplatňovat transparentnost a nediskriminační charakter kritérií.
- výběrové komise sestavovat tak, aby byla minimalizována možnost korupčního jednání (např. formou rotací zaměstnanců)

Návazně na proces uvádění zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe je nutné zaměřit pozornost na proces **elektronizace veřejných zakázek**. Zadavatelům i uchazečům bude poskytována metodická podpora při využívání Národního elektronického nástroje (NEN) v souvislosti se změnami, které návrh zákona o zadávání veřejných zakázek přináší.

V oblasti uzavírání a realizace smluv (dodávek zboží, služeb, smluv o dílo apod.):

- provádět vyhodnocování aktuálních nabídek před výběrem a rozhodnutím o dodavateli nebo zhotoviteli
- zajistit dodržování obvyklých cenových relací
- řádně kontrolovat plnění závazků vyplývajících z uzavřených smluv a uplatňování práv plynoucích ze smluvních vztahů k ochraně zájmů Okresního soudu Plzeň – město.

V oblasti hospodaření s majetkem státu:

- zamezit přejímání nedokončených nebo nerealizovaných prací, služeb nebo dodávek především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního před poskytnutím platby dodavateli
- zamezit nedůvodnému poskytování záloh dodavatelům především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního
- při uzavírání nájemních smluv dbát na to, aby cena nájmu byla sjednána ve výši v místě a čase obvyklé.

V oblasti poskytování veřejné finanční podpory (dotace):

- postupovat podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- stanovit jednoznačné zásady financování, ustanovit vícečlennou hodnotící komisi a stanovit objektivní kritéria hodnocení projektů, z jednání hodnotící komise pořizovat zápis (protokol)
- provádět řádně předběžnou, průběžnou a následnou řídicí kontrolu.

V oblasti správního řízení a rozhodovací pravomoci:

- postupovat jednoznačně dle platného správního řádu
- zajistit několikastupňový kontrolní mechanismus při rozhodování u správního orgánu, důslednou průběžnou kontrolu a možnost vyloučení z důvodu podjatosti
- zamezit kontaktu rozhodujícího úředníka s účastníkem řízení, případně omezit jej na kontakt nezbytný.

V oblasti kontrolní a auditní:

- provádět namátkové kontroly činnosti
- zavést účinný a důsledný systém kontroly výkonu a činnosti úředníků
- v průběhu kontroly spolupracovat s věcně příslušnými odděleními. Souhrnná hodnocení předkládat poradě vedení. Ke kontrolním zjištěním přijímat adekvátní nápravná opatření a provádět kontrolu jejich realizace, úplnosti a účinnosti.

V oblasti řídicí:

- na poradách vedení věnovat prostor boji proti korupčnímu jednání
- vytvářet předpoklady pro soulad platového ohodnocení se stanovenými povinnostmi a odpovědnostmi tak, aby jakákoliv možnost ke zneužívání svěřených pravomocí byla aktuální a perspektivně zjevně nevýhodná
- důsledně dbát, aby vedoucí zaměstnanci a zaměstnanci pověřeni výkonem kontroly po linii řízení měli své povinnosti zpracovány v popisu pracovní činnosti
- nekompromisně řešit všechny náznaky a zjištěné případy korupčního jednání
- v případě pochybení nebo selhání zaměstnance seznámit ostatní zaměstnance na pracovních poradách s případem a s opatřeními, která byla přijata
- za porušení povinností stanovených právním předpisem nebo interním aktem řízení uplatňovat vůči zaměstnancům příslušné sankce.

V oblasti přijímání nových zaměstnanců:

- zabezpečit objektivnost procesu přijímání nových zaměstnanců
- pro eliminaci nepotismu obsazovat vedoucí funkce zásadně na základě řádného výběrového řízení
- při obsazování pracovních míst a s výrazným rizikem potenciálních korupčních nabídek využívat i možnost psychologického vyšetření uchazeče
- vyhledávat uchazeče, kteří mají a pravděpodobně si zachovají vysoký standard osobní etiky.

V oblasti vzdělávání:

- poskytnout novým zaměstnancům v rámci vstupního vzdělávání základní a zásadní informace z hlediska boje proti korupci, zejména ve vztahu k zásadám Etického kodexu
- zajistit pro zaměstnance v průběhu jejich pracovní kariéry absolvování adekvátní odborné průpravy, která by měla zahrnovat i problematiku etiky a bezúhonnosti
- organizovat specializované kurzy zaměřené na protikorupční jednání.

V oblasti legislativní činnosti:

- při přípravě a posuzování interních aktů řízení nebo novelizaci stávajících, analyzovat a vyhodnocovat v nich možné zdroje korupčního jednání, a usilovat o jejich eliminaci.

Hlavní zásady a úkoly Interního protikorupčního programu Okresního soudu Plzeň - město

1. **Vytváření a posilování protikorupčního klimatu**
2. **Transparentnost**
3. **Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol**
4. **Postupy při podezření na korupci**
5. **Vyhodnocování interního protikorupčního programu**

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců a soudců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení.

Jedním ze základních pilířů interního protikorupčního programu je prostředí, v němž je odmítáno korupční jednání a je zdůrazňována ochrana majetku státu. Hlavními nástroji pro budování takového prostředí jsou osvěta, posilování morální integrity zaměstnanců, aktivní propagace etických zásad, kontrola dodržování etických zásad a nastavení důvěryhodného mechanismu pro oznámení podezření na korupční jednání.

Hlavními nástroji jsou:

1.1. - Propagace protikorupčního postoje vedoucími zaměstnanci - spočívá zejména v dodržování právních a vnitřních předpisů, zdůrazňování důležitosti dodržování etických zásad při výkonu práce, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření z výskytu korupce. Tento postup je součástí každodenní činnosti vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.

1.2. - Etický kodex zaměstnanců Okresního soudu Plzeň - město, který stanovuje chování a povinnosti zaměstnanců, jež nevyplývají ze zákona či vnitřních předpisů. Definuje a propaguje čestné a etické jednání a definuje jednání nežádoucí. Upravuje postup a povinnosti zaměstnanců v oblasti výskytu korupce či podezření na korupční jednání. Porušení Etického kodexu zaměstnance bude posuzováno jako porušení pracovních povinností zaměstnance ve smyslu pracovních právních předpisů.

(Etický kodex zaměstnance Okresního soudu Plzeň - město účinný od 1.6.2014, Spr 1233/2014)

1.3. - Vzdělávání zaměstnanců - pravidelná školení zaměstnanců na všech úrovních. Vzdělávání zaměstnanců v protikorupční problematice se zaměřuje především na význam ochrany majetku státu, na vysvětlování obsahu etického kodexu, na zvyšování schopnosti rozpoznat korupci, na zvyšování povědomí o ochraně zaměstnanců, kteří oznámili podezření na korupci. Protikorupční problematika je zařazena do vstupního vzdělávání zaměstnanců a rovněž do všech dalších vzdělávacích aktivit.

1.4. - Systém pro oznámení podezření na korupci - umožňuje oznámení podezření na korupci zaměstnanců (obecně upraveno Etickým kodexem). Dále k tomu slouží protikorupční linka, na které lze podezření na korupční jednání oznámit. Pro přijímání oznámení nutno využívat všech komunikačních kanálů, snadno dostupných s ochranou důvěrnosti a totožnosti oznamovatele, možnost přijímat anonymní oznámení, např. na protikorupční lince **Ministerstva spravedlnosti ČR**.

1.5. - Ochrana oznamovatelů - spočívá v nastavení postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám, upozorňujícím v dobré víře na možné korupční jednání. Správně nastavený systém oznamovacích mechanismů napomáhá zabránit nekalému jednání, předcházení problémům a posiluje etiku a kulturu uvnitř organizace. Zároveň je ale třeba zabezpečit i ochranu zaměstnance, na jehož činy bylo oznámení provedeno (například formou vnitřního šetření bez vědomí dotyčného). Prokáže-li zaměstnanec oprávněně na neetické chování, nebude mít jeho jednání negativní důsledky v pracovněprávních vztazích.

2. Transparentnost

Cílem je odrazovat zaměstnance od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti jejího odhalení.

Hlavními nástroji jsou:

2.1. - Zveřejňování informací o veřejných prostředcích – spočívá např. v centrální evidenci smluv a objednávek, zveřejňování způsobů nakládání s majetkem (zejména s nepotřebným majetkem), zveřejňování nájemních smluv, nakládání s poskytnutými dotacemi z fondů EU, informací o rozpočtu, o veřejných zakázkách a výběru dodavatelů, informace o zveřejňovaných poradcích a poradních orgánech (Registr smluv a Open data).

2.2. - Zveřejňování informací o systému rozhodování, o struktuře a kompetencích při rozhodování organizace zaměstnancům a další veřejnosti - zčásti řešeno povinností zveřejňovat informace podle § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Informace o struktuře organizací jsou dostupné pro zaměstnance i pro veřejnost na internetových stránkách MSp: www.justice.cz. Aktualizované znění Rámcového resortního interního protikorupčního programu je k dispozici na adrese: <http://www.korupce.cz>.

3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Cílem je nastavit účinné kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání.

Aktivní řízení korupčních rizik napomáhá identifikovat oblasti se zvýšeným korupčním potenciálem a prověřovat a posilovat existenci a funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech.

Hlavními nástroji jsou:

3.1 - Hodnocení korupčních rizik - spočívá v pravidelném ročním hodnocení korupčních rizik ve všech činnostech OS Plzeň - město, obsažených v mapě korupčních rizik a v přijatých opatřeních k eliminaci korupčních rizik. Tento dokument je součástí interního protikorupčního programu.

Úkol-pravidelně aktualizovat mapu korupčních rizik.

3.2. - Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci - spočívá v pravidelném testování účinnosti kontrolních mechanismů pro zabránění či odhalení korupčního jednání. Tento proces je součástí řídicí činnosti vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.

Úkol- průběžné ověřování

3.3. - Prošetřování rizikových oblastí - spočívá v zaměření kontrolní činnosti na oblasti s vysokým stupněm korupčního rizika. Prošetřování se provádí s cílem identifikovat a vyhodnotit skutečnosti nasvědčující výskytu korupčního jednání.

4. Postupy při podezření na korupci

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání.

Bezodkladná reakce na podezření na korupční jednání zvyšuje pravděpodobnost jeho úspěšného prověření. Důkladná analýza příčin vzniku korupčního jednání je pak zásadní pro posílení preventivních mechanismů, které sníží riziko opakovaného výskytu korupce.

Hlavními nástroji jsou:

4.1. - Postupy při prošetřování podezření na korupci - spočívají ve správně vytvořeném systému pro prověření oznámené informace. Systém zaměřit na sběr podnětů a podezření, posouzení podezření, plán prošetřování včetně stanovení rolí, prošetřování podezření na korupci, nápravná opatření, předávání podnětů orgánům činným v trestním řízení.

4.2. - Následná opatření – implementace opatření, která omezí opakování korupčního jednání nebo zajistí jeho včasné odhalení v budoucnu.

Nápravná opatření se uskutečňují v podstatě ve třech rovinách:

- Úprava vnitřních procesů
- Disciplinární opatření
- Řešení vzniklých škod.

Součástí opatření je i nastavení postupu a odpovědnosti za rozhodování o disciplinárních opatřeních týkajících se účastníků korupčního jednání; disciplinární opatření musí mít za cíl zajistit ochranu majetku státu.

5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu

Cílem je zdokonalování interního protikorupčního programu a koordinace protikorupčních aktivit.

Hlavními nástroji jsou:

5.1 Vyhodnocování interního protikorupčního programu – spočívá ve vyhodnocování účinnosti jeho jednotlivých částí, v situaci na úseku definovaných obecných i korupčních rizik, v účinnosti a dodržování definovaných protikorupčních opatření. Cílem je především odstranit či omezit předpoklady pro korupci, sledovat úkoly vyplývající z usnesení vlády v oblasti strategie boje proti korupci a zabezpečit jejich rozpracování.

Termín: do 31.12. kalendářního roku - odpovídají: předseda soudu, ředitelka správy

5.2. Zpráva o interním protikorupčním programu - obsahem zprávy je vyhodnocení plnění IPP podle stavu k 31. 12. předchozího roku – viz bod 5.1, stav působení protikorupčních nástrojů, plán nápravných opatření, systém a rozsah realizovaných školení, mapa korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledek jejich prověření, zhodnocení účinnosti celého protikorupčního programu.

Termín: do 28.2. kalendářního roku – odpovídají: předseda soudu, ředitelka správy

5.3. Aktualizace interního protikorupčního programu a Katalogu korupčních rizik (dříve Mapa korupčních rizik) - prováděná na základě jeho pravidelného vyhodnocování vedoucími zaměstnanci oddělení a to s využitím hodnotících kritérií dle Instrukce ze dne 16. 3. 2016 č.j. 13/2015-OK-OFK/94

Termín: do 31.3. kalendářního roku – odpovídají: předseda soudu, ředitelka správy.

V Plzni dne 21. 3. 2016

Mgr. David Proti va
předseda Okresního soudu Plzeň - město

